

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . . 50 K Félévre . . . . 220 K
 Hétgyedőre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Meghívó

Bernolák Nándor dr.

Debrecen sz. kir. város III. kerületének
 nemzetgyűlési képviselője

ma, január 16-án, vasárnap
 délután 3 órakor tartja

beszámoló beszédét

az „Arany Bika“ disztermében,

hogy tájékoztassa választóit az
 aktuális politikai kérdésekről. A
 népgyűlésre, melyen részt vesz
 és felszólal

Bénárd Ágoston dr.

munkügyi és népjóléti miniszter is,
 hazafias üdvözléssel hívjuk meg
 Debrecen város közönségét.

Az előkészítő
 bizottság.

Inter duos litigantes . . .

A zsidóság melengetői és szolgálatkészséges uszályhordozói az igazság szava elől héber berkeibe húzódtak vissza és jól kiészelt, körmönfont zsidó-tanács folytán az Egyház palástját húzták magukra. Nem őket, nem az ő személyüket tartja méltatlannak az elért dicsőséges pozícióra az ellenség táborá, hanem ők csak eszközök arra, hogy az Egyház elleni támadásokat megkezdhessék: így mondták a lelkiismeretlen ölelkezők. A farizeusok pedig tudták nagyon jól, hogy ezen a ponton hálás talajra találnak a hajdan annyi üldözést, elszenvedett kálvinista lélekben. És lelketlen számításukban nem csalódtak. . . . Az egyházuk tengeruyi szenvedését jól ismerő nyakas kálvinisták könnyen hívó faji tulajdonságuk folytán csak a szóra hallgattak, mely elhangzott és nem gondoltak arra, hogy megvizsgálják: igaz emberek ajkáról hangzott-e az el? . . . Így történetelt meg, hogy a keresztyén felekezetek közötti békés együttműködés helyett viszálykodás és egyenlenség dul ma Debrecenben. Kiszámíthatatlan nagy kárára a nemzeti megújulás és talpraállás titáni munkájának.

A félrevezetett, megtévesztett kálvinista hívők fojtott szenvedéllyel állnak egymással és katolikus testvéreikkel szemben és egymás iránti ellenszenvüket nap nap után fokozzák ádáz gyűlöletté azok, akik a két perlekedő mögött harmadik gyanánt shylocki vigyorgással dörzsölik a

háttérben kezüket: a zsidók és az uszályhordozók. A keresztyénség született ellenségei, a haza lerongyolói, akiknek régi taktikájuk: a figyelemelterelés ezuttal is fényesen sikerült. A keresztyének egymás haját cibálják ők pedig — adják az ártatlant és egymás szemébe röhögnek. És magasztalják, tömjénezik az alapostolokat és azok hamis prófétáit . . .

A vak magyar pedig észtelenül pocésékolja csekélyke energiáját és nem veszi észre a galád játékot, melyet vele űznek. Nem látja a Shylockokat ott a spanyol fal mögött és nem hallja gunyos röhögését. Csak rug-kapál, öklel és cibál, — ahogy éppen füttyülnék neki . . .

Uram Teremtőm, mikor jön el végre a Te országod? . . .

Debrecenben áll a harc

Dr Komlóssy Imre nyilatkozata egy fővárosi lapban

Az a mesterségesen szított kulturharc, amit Baltazár püspök lelkiismeretlensége táplál és igyekszik lángra lobbantani, az egész ország érdeklődését felkeltette s mondhatni, eleven izgalomban tartja. Hogy olvasó közönségét kellően informálhassa, az „Az Ujság“ c. fővárosi napilap külön tudósítóját küldte ki Debrecenbe, kinek tollából a lap pénteki számában folytatólagosan ismét a fenti címmel jelent meg egy cikk, amelyben a Hajdúföld főszerkesztőjének az e tárgyban hozzá intézett kérdésre adott válaszát ismerteti a következőkben:

Az a szerep, a mit a zsidók a proletárdiktatura alatt játszottak, Debrecen város keresztyén társadalmát arra indította, hogy a különböző keresztyén felekezetek tagjai között **testvéri közeledést** hozzanak létre. Ennek a mozgalomnak az élére a katolikus és a református felekezetekhez tartozó **legkiválóbb emberek** állottak: református részről a nemrég elhunyt kiváló lelkes-elnök: **Dicsőfi József**, katolikus részről pedig **Lindenberger János** dr. prépost. A mozgalom sikerrel kecsgetett és több értékes intézmény létesítésével szép eredményeket is ért el. Ettől a mozgalomtól Baltazár és környezete következetesen távol tartották magukat, sőt miután e mozgalomban a püspök urnak szerep nem jutott, féltékenyen és rosszakaratúan nézte azt.

Baltazár politikai ssereplését már régen **rossz szemmel és elítélően szemlélték a református egyház legbuzgóbb hívei is**, különösen azt a kétértelmű szerepet, a melyet ő a **proletárdiktatura** és az azt követő **oláh megszállás** alatt játszott. **Baltazár minden képszelhető pártnak mindeu árnyalatát kiszolgálta.** — Ő, a ki annakidején Tisza Lajos grófnak volt házi nevelője, évekig mint Mezőfi-féle szocialistavezér működött és ezeket az eszméket vitte be az ő közreműködésével alapított Országos Református Lelkesegyesületbe — az ORLE-be — is. A darabont-uralom idejében nemzeti ellentálló; majd pártönkivüli, de valójában munkapárti képviselőjelölt; a háború alatt háborus uszító, a kinek propagálására negyvenegy református teológiai ifju jelentkezett önkéntes harctéri szolgálatra, a kik közül több el is pusztult; a Károlyi-forradalom kitörése előtt egy héttel a Debrecenben járt IV. Károly királyt áldotta meg a nagytemplomban, reá néhány héttel forradalmár lett; a proletárdiktatura idején üdvözlő-táviratot küldött Garbaihoz és a szerkesztésében megjelenő **Lelkesegyesület** című lapban több cikkben dicsőítette az új rendet s végül ez a sokfelé ingadozó pálya abban kulminált, hogy Nagykarolyba hódoló küldöttséget vezetett az oláh király elé és jónak látta most már ezt a királyt is megáldani Közben állandóan kacérkodott a zsidósággal, cikkeket írt zsidó felekezeti lapokba, a melyekben a zsidók erényeit magasztalta.

— Ilyen multtal terheltlen vállalta aztán — a diktatura letörése után — a saját ké-

pére alkotott városi közgyűléstől azt a megbízatást, hogy a városi tisztviselőknek a proletárdiktatura alatt tanúsított politikai magatartását elbíráló igazoló bizottságnak elnöke legyen. És ez az a pont, ahol a mai nagy ellentétek kiobbantak. Baltazár a részünkről nyílt levélben hozzáintéztett felszólítás dacára sem mondott le erről a megbízatásról s így kiapadhatatlan forrását nyitotta meg a folytonos surlódásoknak és egyenesen az ő műve, **hogy ma Debrecen társadalmi békéje, sajnos, teljesen föl van dülva.** Baltazár értette annak a módját, hogy az ő gyarló személyét ért igazságos bírálatot úgy tüntesse föl, mintha **voltaképpen nem ő, hanem az ő személyén, mint az egyház hivatalos fején által a református egyház és a reformátusok egyeteme volna a támadások célpontja.** Ez a manőver, amelynek természetesen a **kiinduló pontja is hamis**, azután tényleges sikereket is hozott számára és ez a **taktikai fogás vezetett tulajdonképpen a felekezeti béke felborítására.** Ugyancsak ennek a taktikának egyik hathatós eszköze az általa nemrég megalapított Kálvinisták Templom Egyesülete is, amely kétségtelenül szép programmal: a hitélet fejlesztése, a kálvinista szellem és öntudat ébrentartása és más ilyen jelszavakkal jött, — vezetőségében csaknem kivétel nélkül a forradalmak idején kompromittált egyének foglalnak helyet és így nem tekinthető másnak, mint a feloszlatott szabadkőmives páholy rosszabb kiadásának.

— Baltazár mostani szerepléséhez és akcióihoz önkénytelenül is nagy tápanyagot nyújtott a kormánynak az a **taktikai** hibája, hogy Debrecen élére Hubert Ottó személyében — az eddig követett szokástól eltérően — katolikus főispánt nevezett ki. Baltazárék azonnal megindították ellene a rohamot, igyekeztek kinevezését, mint a kálvinizmust provokáló sérelmet feltüntetni és kiaknázni. Ez a zsidó-szabadkőmives közgyűlési tagok csatlakozásával, látszólag tényleg sikerült is. Magoss György dr városi tisztii főügyésznek, (akit az oláh megszálló csapatok tábornoka a főispáni teendőkkal bizott meg,) a belügyminiszter által történt felfüggesztését például Baltazárék a katolikus főispán rovására írják és nyíltan azzal vádolják a főispánt, hogy Magoss Györgyben az erős kálvinista érzésű embert üldözi.

A társadalmi béke kívánatos helyreállításának legfőbb akadályát én Baltazár személyében, illetve politikai szereplésében látom. Meg vagyok róla győződve, — és ezt kellő formában a püspök urnak tudomására is adtuk, — hogy amint ő provokáló politikai sze-

replésétől visszalép és tisztán püspöki és magasztos papi hivatásának, a hívek lelki gondozásának, az egyház adminisztrációjának szenteli nem közönséges tehetségét, — Debrecenben a társadalmi és felekezeti béke nyomban helyreáll.

Dr Bénárd Ágoston népjóléti miniszter Debrecenben

Meglátogatta népjóléti intézményeinket

Dr Bénárd Ágoston népjóléti miniszter pénteken este Debrecenbe érkezett, hogy a szociális és népjóléti intézményeket megtekintse. A miniszter társaságában jöttek Csernus Mihály és Bernolák Nándor dr nemzetgyűlési képviselők, továbbá Ruffy Pál miniszteri tanácsos és Bordás miniszteri titkár.

A város részéről Csóka Samu h. polgármester dr Balogh Sándor polgármesteri titkár, dr Csűrös Ferenc kultur tanácsnok, dr Brokés Győző menhelyi igazgató és K. Molnár Jenő rokkantiskolai igazgató, a rendőrség részéről Sági Lajos rendőrfőkapitány, Lovassy főfelügyelő és R. Kiss Károly rendőrfelügyelő jelentek meg. A miniszter vonata 9 óra 10 perccel futott be s amikor a miniszter kiszállt a kocsiból a város nevében Csóka Samu h. polgármester üdvözölte melegen. Azután a megjelent urakat sorra bemutatta a miniszternek, aki megköszönte a szíves fogadtatást és kíséretével együtt a város kocsijain az Angolkirálynő szállóba hajtatott, ahol szűkebb társas vacsorát rendeztek tiszteletére. Szombaton délelőtt fél 10 órakor a miniszter a városházán tett látogatást Csóka Samu h. polgármesternél, majd a Budapesti időző Hubert Ottó főispánnál adta le névjegyét. Ezután a váci hadiárva iskola számára választott ki a miniszter

egy szegény hadiárvat. Az az iskola tudvaleg a tehetséges hadiárvak részére állami költségen épült és növendékeit maga a miniszter választja ki.

Debrecenből a mintegy 48 gyermeket befogadó iskolába Ignézy József Zita-árvaházbeli V. elemistát választotta ki a miniszter. Eddig mindössze még 12 gyermek van kijelölve a váci intézet részére. Ezután a megyeházára hajtatott a miniszter, hol az alispánnál és a főispánnál tett látogatást, mely után 11 órakor a hadigondozó népirodát tekintette meg. A hadigondozó irodában fogadta a hadirokkantak küldöttségét, élükön Piszky Árpád százados igazgatóval, aki memorandumot nyújtott át a miniszternek, melyben ismertette a hadirokkantak helyzetét és kéréseit. A miniszter meleg szavakban kijelentette, hogy a viszonyokhoz mérten igyekszik a debreceni hadirokkantak kéréseinek eleget tenni. Ezután a munkás betegsegélyező pénztárt és állami gyermekmenhelyet látogatta meg a miniszter, honnan a hadirokkantak iskolájában tett látogatást, ahol ebéd volt a miniszter tiszteletére.

Délután 3-tól 5 óráig az egyházak fejénél, Baltazár Dezső ref. püspöknél dr Lindemberger János prépostnál és Papp Gyula görög kath. plébánosnál tett a miniszter látogatásokat.

Debrecen a két hajléktalan egyetemért

A Tudomány Egyetem széleskörű akciója — A Rector Magnificus nyilatkozata

Az otthonukból kiűzött pozsonyi és kolozsvári egyetemek elhelyezésének kérdése egyre szélesebb rétegekben kezd visszhangra találni a magyar társadalom körében, különösen mióta a debreceni egyetem tanácsa is beleszólt a városok nemes és tiszteletreméltó versenyébe. Sajnos, a helyzet az, hogy a kérdés megoldása elsősorban a mindenható nagyúr, a pénz mulik, s így minden egyéb érvt alighanem mellőzni lesz kénytelen a kormány. Pénzügyi szempontból pedig kétségtelenül a debreceni egyetem tanácsának meghívása látszik legelőnyösebbnek, annyival is inkább, mert a Debrecenben való elhelyezéssel a debreceni egyetem építkezésének halaszthatatlan befejezése is megoldást nyerhet.

Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni a debreceni egyetem Rector Magnificusával, Pokoly József dr-al, aki az egyetemi tanács ismeretes akciójáról a következőket mondotta:

— A debreceni egyetem tanácsa tudvalegileg együttműködésre szólította fel a két menekült és hajléktalan egyetem tanácsát. Az egyetemek azzal válaszoltak a meghívásra, hogy azt megfontolás tárgyává teszik. Azóta azonban semmi sem történt ez ügyben. Hallottunk ugyan arról, hogy a kolozsvári egyetem tanácsa Szdeczky Lajos dr vezetésével bizottságot delegált a célból, hogy velünk tárgyalásokat kezdjen, de ez a bizottság még a mai napig sem adott magáról életjelet.

— Mi, hogy meghívásunknak nagyobb súlyt és nyomatékot adjunk, megkerestük a városi tanácsot, a keresztyén vallásfelekezeteket, az összes tudományos és emberbaráti intézményeket és arra kértük őket, hogy csatlakozzanak akciónkhoz és a maguk nevében is hívják meg a hajléktalan egyetemeket. A jövő héten pedig az egyetemi tanácsok küldöttsége fogja őket személyesen is meghívni. Reméljük, hogy végre is a mi álláspontunk fog győzni e kérdésben és a kormány az ország szomorú helyzetének egyedül megfelelő megoldást fogja választani.

— Ez esetben hogyan gondolja Méltosá-

god a két egyetemnek Debrecenben való elhelyezését?

— A debreceni egyetemnek ma 460 hallgatója van. Ez a szám körülbelül ezerre fog növekedni a két egyetem leköltözésével, s tekintve, hogy a kollégiumnak most csak egy nagyon kis részét vesszük igénybe, a két egyetem külön hivatalainak elhelyezése, — természetesen az egyháztanács jóindulatával — könnyen megoldható lenne addig is, míg a Nagyerdőben felépül az új egyetem . . .

— Hogyan volna lehetséges a mai lakásügyi problémák mellett a hallgatók elhelyezése?

— A hallgatók egyharmad részének az internátusokban tudnánk helyt adni és csak kétharmadrész volna kénytelen magánháznál lakást keresni. A nőhallgatók elhelyezésének biztosítására máris érintkezésbe léptünk a Dóczy-intézettel, a Szent Margit-kollégiummal és a nővédő egyesületekkel. Azt hiszem, ez irányban sem találkozunk nagyobb nehézségekkel.

— Hogy működik az egyetemi menza?

— A menza bizony szűk keretek között kénytelen mozogni. Ma mindössze 120 hallgatónak tudnak étkezést biztosítani havi 800 koronáért. Igaz, hogy vannak olyanok is, akik csak 100 koronát fizetnek, sőt vannak teljesen ingyenesek is, de ez mind kevés.

Legnagyobb bajunk, hogy nincs elegendő pénzünk. A kormány ugyan az egyetemi Gárdos-alap felét a debreceni egyetem menzájának adja, de az csak 26 ezer korona, ha ehhez hozzáadjuk az évi 16 ezer korona államsegélyt, meg a most kiutalt 25 ezer korona rendkívüli segélyt is, még mindig nagyon kevés a pénzünk ahhoz, hogy a rettenetes drágaság mellett a kívánalmaknak megfelelő menzát tudjunk fenntartani . . . Én csak az általam nemrég megindított társadalmi akciótól remélek gyökeres segítséget. Fölkértem a Tiszántul valamennyi megyei, városi és falusi hatóságait, hogy főleg természetbeni adományok megszárazásával a Tiszántul ez egyetlen egyetemének, mely sem nem Debrecen városáé, sem nem Hajdumegyéé,

hanem az egész Tiszántulé, tegyék lehetővé egy hivatásának valóban megfelelő egyetemi menza fentartását. Mint rövid uton értesülök, ennek az akciónak máris meg van az eredménye: egyes hatóságok és közintézmények részben nagyobb pénzüsségeket, részben természetbeni adományokat szavaztak meg a menza céljaira. Bizom benne, hogy a Tiszántul népe ősi tradíciójához híven áldozatkész megértéssel fogadja kérő szózatomat . . .

— Egyes lapok arról is irtak, hogy Debrecenben nem domborodhatnék ki kellően a két egyetem különállósága. Mi igaz ebből?

— Semmi sem. Mi sohasem gondoltunk egybeolvadásra. A két egyetem mindenben megtarthatná autonómiáját, az együttműködést csak tudományos vonatkozásokban tartjuk elképzelhetőnek. Természetes azonban, hogy bizonyos adminisztratív ügyeket is közös megbeszélés alapján kell majd elintéznünk.

— Mennyire haladt a debreceni egyetem építkezése? . . .

A Rector Magnificus erre levette a falról az épülő egyetem távlati képét, elővette a tervrajzot és megmagyarázta, hogy a maga nemében páratlan intézet egy telektömbön fog felépülni, a Nagyerdőben, hol tőzsomszédságban együtt lesznek összes tudományos intézetei, sőt az egyetemi tanárok lakásai is. Ezekből az épületekből közel 8 millió korona költséggel tető alá jutottak eddig a klinikák, az elmegyógyászati, a szülészeti és nőgyógyászati intézetek, továbbá a kórbonetani és törvényszéki orvostani intézetek, valamint a sporttelepek. A kultuszminiszterium újabban 48 millió koronát utalt ki a debreceni egyetem céljaira, s ebből a kész épületeket kell használhatókká tenni.

— Az én nézetem szerint. — mondotta Pokoly József dr. jóval több mint 100 millió szükséges még ahhoz, hogy az egész építkezés befejezhető legyen. Ez a horribilis összeg eléggé bizonyítja: mennyi megtakarítást jelentene az államnak, ha a kolozsvári és a pozsonyi egyetemeket Debrecenbe helyezné el. Ha mind a kettőt Szegedre vinné is az állam, akkor is két egyetemet kellene építenie: a szegedit és a debrecenit. S mindenestre megfontolandó, hogy az ország mai helyzetében szabad-e a kormánynak ilyen költségekbe vernie magát, amikor ugys csak ideiglenes megoldásról van szó, hisz a két egyetem előbb-utóbb visszakerül régi székhelyére . . .

Videant consules!

Megegyeztek a legitimisták

Andrássy Gyula csatlakozása

Budapest, jan. 15. (Nemz. St. tel. jel.)

A politikai érdeklődés középpontjában napok óta Andrássy Gyula gróf áll, aki tárgyalásokat folytat a Szmrecsányi csoporttal. Hír szerint Andrássy csatlakozott ehez az ellenzéki alakuláshoz. Miután elsősorban alkotmányjogi kérdésekről tárgyalnak, megteremtí Andrássy a kapcsolatot Friedrich Istvánnal is, aki szintén legitimista. Friedrich István erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Andrássy előtérbe lépését örömmel üdvözlöm, annál is inkább, mert fontos alkotmányjogi kérdésekben együtt fogunk haladni. Fuzióról, pártolvadásról nem volt szó közöttünk.

— Andrássy és Szmrecsányi között teljes megegyezés jött létre alkotmányjogi kérdésben, de világnézeti szempontokban még nem sikerült összhangba jönniök. Ezen a téren Andrássy óhajtja mérsékletre bírni a Szmrecsányi csoportot.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban:
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

HIREK

A máv

százmillió üzletről beszélnek és irnak ma a „liberális” berkekben és korrupciót, panamát emlegetnek azok, akik annak mindenféle árnyalatát alaposan ismerik dicsőséges és kiadós multjukból. Bár szaktekintélyük és bőséges tapasztalatuk előtt e téren nem lehet az elismerést elvitáznunk, kétkedve csóváltuk mégis fejünket és utánanéztünk a dolognak Természetesen a valóság az, hogy a Máv a szerződésalkotás szorult helyzetében, katasztrófális kockázat nélkül a szükséglet biztosításával nem várható. Hogy a volt szövetséges ezáltal sem hagyta kiaknázatlanul dildán helyzetünket, arról a Máv nem tehet, valamint arról sem, hogy időközben a magyar gydrak is „szállítóképesek” lettek. Így és csakis így adódik ki tudnillik az a százmillió, amellyel a Máv „megkötött” nemzetét.

— Dehát hol itt akkor a panama?

— Hja, a panama abban van, hogy a rendelést a kölni keresztyén Wolff-cég kapta és nem egy „liberális” fajron.

— **Kerpely Kálmán** — egyetemi tanár. Budapestről jelentik, hogy a kormányzó lovag Kerpely Kálmánt a debreceni gazdasági Akadémia volt igazgatóját, a dohánytermelési kísérleti állomás vezetőjét a budapesti kir. m. tudományegyetem közgazdasági fakultásán a növénytermelési tanszék tanárává nevezte ki.

— **Javul a közvilágítás.** Mint a világi-rási vállalat értesít, további intézkedésig, hétköznap úgy, mint vasárnap, délután fél 3-tól este 11 óráig lesz áramszolgáltatás.

— **A Szociális Misszió-Társaság** debreceni szervezete és a Leányklub hétfőn, 17-én délután 5 órakor a kath. gimnázium dísztermében nagyszabású délutánt tart, hol Rónai Paula nővér, a keresztyén eszmék e lángelű apostola tartja szabadelőadását. A műsor többi számát plakátokon közli a rendezőség. Beléptidij nincs.

— **Felhívás a külföldi honosokhoz.** Azon külföldi honosok, akiknek itt tartózkodási engedélyük az 1920. év végével lejárt és azt még meg nem hosszabbították az 1921. évre, felhívattak, hogy tartózkodási engedélyük meghosszabbítása végett január 30-ig okvetlen jelentkezzenek az államrendőrségen. Kossuth-utca 20. I. em. 67. Dr. Eördögh László rendőrfogalmazónál.

— **Dalmady Győző megzenésített költeményeit** gyűjteménybe óhajtják foglalni a nagynevű költő kegyelotes utódai. Debreceni zenepoéta is zenésített meg Dalmady-költeményt: az „Éji furulyász” címűt, de névtelenül küldte meg boldogult Dalmady Győzőnek 1903 nyarán a hangjegyet. A magyar nemzeti kultúra szolgálatában felkérjük az ismeretlen dalszerzőt, nevezze meg magát a „Hajdúföld” vagy a „Napsugár” szerkesztőségében, hogy a Dalmady Győző irodalmi hagyatékában a neve megörökíthető legyen.

— **Fehér est. Tavasz a télben.** Február hó 4-én a Leányklub Tompa Mihály virág regéit adja elő hatvan szereplővel a Csokonai-színházban. Tiszta jövedelmét gyermekvédelmi célokra fordítja. Így szolgálja az ifjúság a kulturát, ha a jövő nemzedékért, a magyar irodalom kincseinek legszebbjét és legjavát adja. A virág regéket ünnepi prolog, zeneszám, szindarab előzi meg. Jegyek már előjegyezhetők: Antalfy és Csáthy könyvkereskedőknél és Hardt Gusztáv műfényképész irodájában.

— **Sorozatós földrengések pusztítanak** Argentínában a múlt év vége óta. Egy városban 500 halott és sebesült esett áldozatul a katasztrófának.

A szerbek Baranya autonómiájáról tárgyalnak az árulókkal

A szerb belügyminiszter Mohácson — A pécsi polgárság tiltakozása

Budapest, jan. 15. (Nemz. St. tel. jel.) Baranya autonómiájának érdekében megkezdett tárgyalásokról a következőket jelentik.

— A tárgyalást Mohácson kezdték meg, amelyen résztvettek Gyuricevics jugoszláv alispán helyettes, Pécsről Linder Béla, dr Hoffmann Ottó, Schwarz, Gábor és egy Bence nevű bányamunkás. Azt a hajót, amely a jugoszláv kormány kiküldöttjét Draskovics belügyminisztert hozta, kisebb baleset érte, így a tárgyalásokat megkésve kezdhették csak meg. A tanácskozást utközben a hajón folytatták.

A szerb sajtóiroda erről a következő hivatalos jelentést adta ki:

— Január 8-án a jugoszláv belügyminiszter Baranya autonómiája ügyében Mohács és Dráva Almád között hajón tárgyalásokat folytatott, amely 2 és fél óra hozzat tartott. A tárgyalásokat Draskovics belügyminiszter vezette. — Sorba kiterjeszkedtek Pécs és Baranya minden gazdasági és politikai kérdéseire s elvileg megállapodásra jutottak. Egyes tárgypontokat szakkörök bevonásával fognak megvizsgálni s ennek megtörténte után kerül majd sor az autonómia megvalósítására.

Bécs, január 15. (N. St. t. j.) Más forrás-

ből arról értesülünk, hogy Pécsről egy 12 tagú küldöttség utazott Belgrádba és tiltakozott Baranya autonómiája ellen és kérte annak kiürítését. A küldöttséget Visnya Ernő takarékpénztári igazgató vezette.

(Mint látszik, gazda nélkül számítanak a szerbek és fegyverbarátaik: a vörös „magyarok.” A baranyai magyarság pedig alig várja, hogy megszabaduljon ettől a söpredéktől és megint belekapcsolódhasson a magyar haza vérkeringésébe. A leszámolás elől persze megugranak majd az „autonómista” fickók. — Szerk.

Magyar-cseh vasuti egyezmény

Budapest, jan. 15. (N. St. t. j.) Az elmúlt hetekben magyar-cseh vasuti bizottságok tárgyaltak Bernben, amely eredményre vezetett. A szerződést ma aláírták.

A budapesti egyetem és a népbiztosok

Budapestről jelentik, hogy a m. kir. tudomány egyetem tanácsa Ágoston Pétert, Ládai Istvánt, Landler Jenőt, Rónai Zoltánt, Jászi Oszkárt megfosztotta az egyetem doktori fokozatától.

— **Az árdrágítókra halál- és botbüntetést** követel az osztrák technikai unió. Nálunk is meg kellene már suhogtatni azt a mogyorópalcát, hogy ne maradjon ez is csak írott malaszt.

— **Védekezés a sáskajárás ellen** Az országos rovarügyi állomás igazgatósága értesítette Debrecen városát, hogy kiküldöttje a hó 27-én érkezik városunkba és itt megbeszéli a marokkói sáskajárás elleni védekezés módjait az érdekelt hatóságokkal.

— **Ha a gőzmalmos zsidó.** Régi dolog, hogy a zsidó elsősorban is a maga nemzeti törvényeit tartja meg és füttyöl annak az országnak a törvényeire, ahol él és gazdagszik. Így pl. a zsidó gőzmalmosok szombaton nem örültek, ellenben keresztyén munkásaikat kényeszerítették a vasárnapi munkára, ami igazán a zsidó alávalóság netovábbja magyar és keresztyén szempontból. Különösen most, amikor a keresztyén irányzat plánetája van a politikai horizonton. A belügyi kormány még a közigazgatási hivatalokban is az ügyeleti szolgálatra korlátozta a munkát, ellenben több zsidó gőzmalmos még ma is a szombatot tartja. A csendőrség kihágásért feljelentést tett a szombatoló malmosok ellen.

— **Az eperfák a törvény különös oltalma alatt állnak.** Gyakran előfordul, hogy egyes egyének az utszéleken levő eperfák galyait levagdossák, sőt magát az eperfát is kivágják s feltüzelik. Figyelmeztetik a lakosságot, hogy az eperfák selyemtenyésztési szempontból országos érdekű célt szolgálván, azok legalyazása és rongálása szigorúan tiltva van s az eperfákat bántalmazó egyének a törvény teljes szigorával büntetettnek. — **Rostás sk.** városi előljáróság vezetője.

— **„Nyukosz” hirdetés.** Értesítem a t. Nyukosz tagokat, hogy a titkári hivatalos helyiség Piac-utca 19. szám alól Csapó-utca 21. szám alá helyeztettem át, ahol folyó hó 17-től kezdve a hivatalos órák délután 4-től 6-ig tartatnak meg. Felkérem a tagokat, hogy bármily, a Nyukoszt érdeklő ügyben megnevezett helyre felvilágosításért odaforduljanak. Egyben értesítem, hogy a tagsági jegyek a hivatalos órák alatt átvehetők, amikor is az évi tagsági díj befizetendő. — Elnökség.

— **A kath. Népszövetség** mára hirdett délutánja dr Bernolák Nándor nemzetgyűlési képviselő beszámolója miatt f. hó 23-án fog megtartatni.

— **Ébredők!** Vasárnap délután három órakor mindenki ott legyen a Bika dísztermében.

— **Hadifogságból hazatért egyének jelentkezése.** Olytis Imre, 1883 Ersemjén. Veress Lajos, 1898 Terebes-Fehérpatak. Schwartz Samuel, 1897 Reszege. Szabó József, 1897 Debrecen. Lepszanszky Károly, 1897 Nagykároly. Gasa Ferenc 1895 Earácsa. Belényesi József, 1877 Szentjób. Szabó Sándor, 1890 Debrecen. Matócsi József, 1895 Székelyhid. Gotlieb Jenő, 1894 Csomaköz. Karácsony Lajos, 1897 Homoródalmási. Ács Sándor, 1892 Szatmárnémeti. Ács Gyula, 1879 Vada, hadifogságból visszatért egyének felhívattak, hogy saját érdekükben Debrecen város nyilvántartó hivatalában (Pénzügyi palota II. emelet 11 sz. szoba) azonnal jelenjenek meg. Nevük után születési évük és helyük fel van tüntetve. Nevezettek rokonai, ismerősei stb. ... szintén felkértek, hogy amennyiben nevezettek jelenlegi holtartózkodásáról, vagy sorsáról tudomással bírnak, azt fentemlített hivatalban sziveskedjenek bejelenteni.

— **Rengeteg a hagyma** Makón, ahonnan a forgalmi akadályok csökkenése folytán most indul meg a nagyarányú szállítás. A legutóbbi napokban 140 vagonnal küldtek szét a vidékre.

— **Adomány.** A hadirokkantak részére hozzám Pól Ferencné 100 koronát küldött be, amit köszönettel fogadtunk és rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Adományok a menekülteknek.** Az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Szomjas Gusztáv főispantól a Hortobágyon elejtett vadlibák árából 680 korona. Apolló mozi heti adománya 200 korona. Szabó Kálmán elhunya alkalmából koszoru megváltás címen Rácz Lajostól 100 korona, Bodor Ferencnéől Kromberg Irma elhunya alkalmából koszoru megváltás címen 100 korona. A Jogász és Tisztviselőkör asztaltársaságtól 830 korona, a listirodákban és a Török pezsgőgyárban elhelyezett perselyekből összesen 141 korona. Fogadják a jöszívű adakozók az OMH debreceni kirendeltségének hála köszönetét.

— **Zongorahangolást** 100 K-ért vállal egy vak zenedei növendék. Zongoratulajdonosok figyelmébe ajánljuk. Rendelést felvesz Oláh Imre névre a városi zenede.

— **Élet-halál küzdelmet vívnak** a horvátok és szlovének a „felszabadító” szerbek elnyomási törekvéseivel szemben. Most már igazán megtanulják, hogy milyen is hát az az idegen önkény és zsarnokság, amit anynyiszor felpanaszoltak a magyaroknak.

Halló!! Készüljön a DKASE febr. 6-án az Arany Bikában tartandó Farsangi álarczos báljára.

Halló!!

— **Köszönetnyilvánítás.** Felejthetetlen jó-ságu férjem és édesapám Volezky József halála alkalmából ismerőseink részéről a családunk felé irányult részvételt és szeretetet ezuttal hálás köszönetet mondunk Volezkynek és leánya.

— **Dr. Göndör Arnold** fogorvos (Kossuth-u. 25) rendelését újból megkezdte.

— **A mozi megint metelyezett.** A zsidó destruktív irodalom, a szenzáció hajhászás a sok detektív-dráma nap, mindennap szedi áldozatait. Nemcsak a felnőtteket metelyezi meg, hanem főként a gyermekek lelki világát deformálja. Példa erre az alábbi eset, melynek szereplői szintén a mozi áldozatai. — M. F. és B. D. 14—15 éves pesti iparostanoncok régóta hű látogatói a fővárosi moziknak, hol különösen dultak a rémdrámák. — A mozizás nagyon fertőzötté tehető a két fiatal szabó inas lelki világát, mert a napokban, mikor az egyik körüti moziban végig néztek egy „szenzációs érdekes” drámát, elhatározták, hogy zsebtolvaj társaságot alakítanak. — Kimentek tehát a Nyugati pályaudvarra, hol felültek a Debrecen fele induló vonatra. A vonaton utközben egy szundikáló kiszagda zsebéből kisanzsírozta pénztárcáját a benne levő 3 ezer osztrák lebélyegzésű koronával együtt és a vonat utasai között szépen eltűntek. Mikor Debrecenbe érkeztek, egyik Piac utcai bankbizományoshoz betért a két kölyök azon céllal, hogy beváltassa a 3 ezer osztrák lebélyegzésű koronát, de egy alkalmas pillanatban a bizományos asztaláról az ott elhelyezett 100 drb. ezer koronást zsebre vágta és a beváltott pénzzel együtt a bankbizományos irodájához közel fekvő bérkocsi állomáshoz indultak, hol egy bérkocsiba szálltak és 2 ezer korona fuvardíj mellett Ebésre hajtottak. Ez alatt a bankbizományos észrevette a lopást és értesítette az államrendőrséget. — A rendőrség erősen megkezdte a nyomozást és sikeresen be is fejezte. Ugyanis míg a bankbizományos a rendőrségen járt, a detektívek arról értesültek, hogy két fiatal gyermek Ebésre ment egy bérkocsin. A bankbizományos s a detektívek felültek tehát a vonatra s Ebسنél tényleg felszáltak a csak alig néhány perccel előbb fiakkal érkezett gyermekek, akiket aztán a detektívek elfogták és vissza kísérték Debrecenbe. Megtalálták náluk az ellopott pénzt. — Egyelőre a rendőrségi fogdában ül a két jó madár s ha a rendőrség ez ügyben befejezi a nyomozást, a két kalandor tanoncot átadja a fiatalkorúak bíróságának.

— **Álarcos bál.** A debreceni nyomdászok e hó 23-án, vasárnap délután 4 órától záróráig az Aranybika disztermében nagyszabású álarcos bált rendeznek. A jelenlevők részére a rendezőség nagy meglepetéseket tartogat. Belépti-díj 26 korona, a vigalmi adóval együtt. — A jelmezések között jutalomdíjak lesznek kiosztva.

— **Új divatlapok,** új Balázs nóták és minden könyvujjdonság kapható Antalfynál Szent-Anna és Varga-u. sarok.

— **Hadirokkantak, hadiözvegyek figyelmébe!** A hadirokkantak és hadiözvegyek közt elterjedt az a hír, hogy vasúti utazásoknál kedvezményben részesülnek, nem felel meg a valóságnak. Utazási kedvezmény csak hadirokkantoknak jár bizonyos esetekben a mikor a Hadigondozóhivatal által esetről-esetre megfelelő igazolvány fog kiadtni.

— **Táncmulatságokra** confetti kapható Antalfy könyvkereskedésében Szent-Anna és Varga-u. sarok.

— **Rendőri hírek. Sérülés:** *Pollák Béla* és *Tóth Károly* a József kir. herceg utcán lakó gyermekek tegnapelőtt játszódtak a Halközön. Játék közben *Pollák* kesével megszurta *Tóth Károlyt*, aki összeesett. A mentők súlyos sérüléseivel beszállították a kórházra. Állapota súlyos — **Tolvajfogoly:** *Povlák József* közigazgatási fogoly *Takaró József* rendőr 300 koronáját ellopta. Eljárás indult ellene.

— **Álarcosbál a Royalban,** ma vasárnap d. u. 4 órai kezdettel. Belépő díj 15 korona és a vigalmi adó.

— **Olcsón fuvaroz** Debrecen sz. kir. város köztisztasági és fuvarozási vállalata. Kossuth-utca 9. Telefon 481.

— **Ifj. Schaff János táncintézetében** a „Royalban” az új tanfolyam már megkezdődött. Beiratást még elfogadják.

— **Benedikt Jenő** ékszerész Verbőci-utca 2. Aranyért, briliánsért és hamis fogért továbbra is fizeti az elmúlt hét magas árait.

— **„Magyar Jövő”** alaptökejének felemelésére részvényt jegyeztek: Keresztvén Nemzeti Liga (20), Revicky József (10), Magyar Nemzeti Könyv és Lapkiadó vállalat Debrecen (5), Török pezsgőgyár (5), Csanak József (5), Trásy Géza (2). Többen egy-egy részvényt. Jegyezhető MOVE-nál, Nemzeti Hitelintézetnél (Piac-u. 5), részvényenként 120 koronájával.

— **Debreceni Vasúti Menetrend** megjelent Gárdos könyvesboltja kiadásában ára 5 kor. Kapható könyvkereskedésekben, dohánytözsdekben, újságárusítóknál.

Rose nyelviskola

Széchenyi-utca 42. sz.

Színház

Péczy Sándor darabja. *Péczy Sándor* kollegánk az „Új Magyarország” munkatársa szindarabot írt. A darab címe *Az ezredes*, egy felvonásos zenésjáték, melyet a Vígyszínház igazgatósága már el is fogadott előadásra. A darab premierjének időpontja még nincs kitűzve, de a próbákat már megkezdik a jövő héten, úgy, hogy közelesem bemutatóra kerül *Péczy Sándor* darabja.

„**Mozgófényképek.**” Pénteken este *Blumenthal* és *Kadelburg* sikerült bohózatát, a „*Mozgófényképek*”-et ujtították fel a Csokonai-színházban. Az ötletes bohózat dacára irodalmi értéktelenségének, mégis szórakoztató. A szereplők mindegyike ügyesen helyezkedett el a bohózatban. *László Gyula*, *Egyed Lenke*, *Utassi Ida*, de különösen *Kubányi Andor* helyesen fogták fel szerepüket, nem különben *Heltai Andor*, *Mátrai* és *Rónai* is. Az egész estét telt ház tapsolta végig, melynek pedans rendezéséért *Petrik főrendező*t illeti a dicséret.

A színházak és mozgószínházak közleményei:

Vasárnap délután a *Debrecenbe kéne menni*, este pedig *A cigány* kerül színre.

Hétfőn, kedden, szerdán *bérletiszűnetben a Csárdáskirálynő* megy.

Csütörtökön, A) bérletben *Cifranomoruság*.

Pénteken, B) bérletben *Cigányszerelem*.

Nordisk film: A Román ma utoljára az Apollóban 4—6 és 8 órákor. Jegyelővétel.

János vitéz ma utoljára az Urániában 4—6 és 8 órákor. Jegyelővétel.

Bűnügyi történet, a Szakadékok királya. Kiváló olasz artisták játéka, ma utoljára az Arany-bika moziban, 4—6 és 8 órákor. Jegyelővétel.

Ch. Perczel Carola kedden, január 18-án 5 órákor kezdő az új táncanfolyamot az Angol Királynő-szálloda fehértermében. A ballet tanfolyam szerdán 3 órákor az Urániában. Beiratkozni lehet a lakásán az Urániában.

Maciszte az óriás atléta hétfőn az Urániában. Bűnügyi történet.

Francia film: Snsette egy babaasszony története *Soeve Gallone* főszereplésével hétfőn az Apollóban.

LENGYEL Fest, tisztít

Készítik gallérokat, ke-zelőket, ingeket pon-tos és szolid árban. **F** mindennemű férfi és női ruhákat, gummikabátot minden színre 8 nap alatt

CSAPO-U. 95. Pacsirta-u. sarok. Felvételi hely **Piacz-utca 63. sz. mosoda.**

Törvénykezés

§ **Munkában a kegyelmi tanács.** Körül-belül egy hete, hogy megalakult a debreceni kir. törvényszéknél is a kegyelmi tanács, amelynek elnöke *Kesserű Lajos* kuriai bíró, törvényszéki elnök, helyettes elnöke *Nagy Kálmán* táblabíró, tanácselnök lett. A kegyelmi tanács ma tartotta első ülését. Két ügyben tárgyal s mindkettőben kedvező végzést hozott. Ugy az ügyészség, mint a kegyelmi tanács kegyelemre ajánlotta az illetőket, így azokat ma már sza-

badlábra is helyezték. A két szabadlábrahelyezett közül az egyik már jogerősen el is volt ítélve, míg a másiknak csak még ezután került volna tárgyalás alá a bűnügye. Érdeklődöttünk *Kesserű Lajos* kuriai bírónál, a kegyelmi tanács elnökénél is a kegyelmi tanács működése felől, aki a következőket volt szives mondani:

— Ma volt a kegyelmi tanács első ülése, amelyen azonban helyettesem, *Nagy Kálmán* tanácselnök elnökölt. A kegyelmi tanács most már állandóan permanenciában lesz. Ezután is kérek mindenkit, hogy kegyelmi ügyekben se a kegyelmi tanácsost, se az ügyészséget ne zaklassák, mert sem az ügyészség, sem a kegyelmi tanács nem fogad el senkitől sem információkat, mivel anélkül is a legnagyobb körültekintéssel és pártatlansággal jár el a kegyelmi ügyekben.

§ **Hütlenséggel vádolt pocsaji legények.** Három pocsaji legény, névszerint *Marinka Károly*, *T. Nagy Gábor* és *Kacsás Sándor* az oláh megszállás alatt összeveszték a szüleikkel. Szót szó követett s a három pocsaji legény emiatt beállott — román csendőrnök. S mikor az oláhok kivonultak, ők is az oláhokkal tartottak. Három hónap mulva azonban megunták a gyöngyvetet s visszajöttek Csonkamagyarországba s *Berettyó-ujfaluban* a csendőrségnél jelentkeztek. Ma vonta őket felelősségre a törvényszék. A vádirat hütlenséggel vádolta őket. Elnök *Szuhányi Andor* volt, a vádat *Balogh István* kir. ügyész képviselte. A vádlottak mindent beismertek. A bíróság hütlenség vétségében mondta ki őket bűnösöknek s *Marinkát* és *Nagyot* 2 évi államfogházra, *Kacsást* 1 évi államfogházra ítélte. A büntetésből három hónapot vett kitöltöttnek a bíróság. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg a vádlottak enyhítésért fellebbeztek. A bíróság a fellebbezés eldőlteig is szabadlábra helyezte a pocsaji legényeket.

§ **Gyilkos a bíróság előtt.** A múlt évben történt meg, hogy *Ajtay Ferenc* bagaméri lakos meggyilkolta *Kis József* szintén bagaméri lakost. Szombaton, január 22-én felel tetteért a bíróság előtt a gyilkos legény.

SPORT

A magyar stadion a Margitszigeten lesz. Illetékes külföldi sportkörök a stockholmi olimpiád után elvben hozzájárultak ahhoz, hogy a legközelebbi olimpiádot Magyarországon, illetőleg Budapesten rendezik. Ez azonban a világháború miatt nem valósulhatott meg. Sportkörökben azonban nem mondták le arról, hogy legalább egy modern stadiont fel ne építsenek, létre ne hozzanak, amire az egyetemes magyar sport szempontjából feltétlenül szükség is van. A legmegfelelőbb terep, ahol a stadiont felépíthetnék, a Margitsziget volna. Az országos testnevelési tanács már meg is tette erre vonatkozólag a kezdeményező lépéseket.

METEMORA
MOZGÓ BOCSKAY-TÉR
1921. Január hó 16-án, vasárnap
Aranypille II.
Amerikai kalandortörténet 4 részben 25 felvonás, II. rész 6 felvonás.
Hajza 5t világrészen át.
Előadások kezdete délután 3, 5, 7, és 9 órákor.
Pénztárnyitás d. e. 10 órákor. Helyárak Páholy 14 K
Földszint 12 K, I. hely 10K, II. hely 7K, III. hely 5 K

NYAKKENDŐIT
Legszebben
CSAK
Péterfia utca 53.
szám alatt
ÁLAKITJÁK ÁT!
OSV. TÓTH KÁLMÁN ÉS TRS. NÁ

KÖZGAZDASÁG.

„HAJDUFÖLD” GAZDASÁGI MELLÉKLETE.

Kisajátítás

A földbirtokreformról szóló törvénynek egy másik nevezetes fejezete a negyedik, mely az államot illető megváltási jogról szól, vagyis közismertebb szót használva: az állam *kisajátítási* jogát szabályozza. A tíz fejezet körül ez a legterjedelmesebb (tartalmazza a 27—48. §-okat) s így már külsőleg is példázza, hogy a belseje, a tartalma is, igen fontos, talán épen a leglényegesebb. Hiszen a törvény ezen részében történnek rendelkezések azon célra, hogy a kiosztásra kerülő földeket kiktől és hogyan lehet az államnak kisajátítani. Szabatosan kidolgozott tervszerűség jellemzi ezeket az intézkedéseket, csak az a szükséges, hogy a holt betűk ezen igazságos szelleme majdan, ha husba és vérbe költözöttien élő valósággá lesz, hasonlóképen méltányos és becsületos maradjon.

Mindenekelőtt megnyugtató az, hogy úgy a kisajátítás szükségességének a megállapítása, mint a további végrehajtás egyéb ténye is végső fokon az Országos Földbirtokrendező Biróság ítéletén alapszik. Tehát *független bírói eljárás* fog dönteni ezekben, a sokszor bizonyára érzékeny hurokat megpendítő kérdésekben, amely rendelkezés már eleve garancia a körnek arra nézve, hogy sem az egyes, sem az egész a legfőbb szempontot, az igazságot tekintve nem szenvedhet sérelmet. (35. §.)

Egyébként pedig kiemelünk általános tájékoztatásul még egy néhány fontosabb intézkedést.

A 31. §. kimondja, hogy „*középbirtok vagy kisbirtok rendszerint egyáltalában nem esik a jelen törvény alapján megváltás alá*”. Amikor pedig mégis kisajátítják a közép- vagy kisbirtokot, azt a lehetőséget annyira megszorítja a törvény, hogy azt a lehető legkritikább esetek közé kell előre is sorolnunk. Különben a közép- és kisbirtoknak ezt a védelmét természetesnek kell találnunk, hiszen ez a törvény, amint már a címe is mondja, „a földbirtok helyesebb megosztását szabályozza”. Ez tehát az alapelve, a fundamentuma, az egész reformnak, amit pedig másképpen nem lehet megközelíteni, — ez magától értődik, — csak ha a nagybirtokok egy részét aprózzuk fel kis tagokra.

De ugyanezen paragrafus utolsó kikezdése szintén fontos kivételt állapít meg a megváltások alól: „a jelen §. alapján nem váltható meg az a mezőgazdasági ingatlan vagy az ilyen ingatlan az a része, amely közérdekű intézmény (pl. kórház, árvaház, községi vagy egyházközségi háztartás, tanítói javadalom stb.) vagy tanítórend egyházi javadalma, vagy más hasznélvező háztartásának vagy az általa fentartott ilyen közérdekű intézmény háztartásának terményekkel ellátására okvetlenül szüksé-

ges.” Ez a kivétel annyira érthető és annyira indokolt, hogy annak bővebb magyarázása teljesen felesleges.

A nagybirtok azonban *kisajátítható, ha nem is egészen*, de — amint ezt a 30. §. mondja, — a „mezőgazdasági művelésre alkalmas földjéből annyi, amennyinek megváltása a meg nem váltott részében az *okszerű gazdálkodást nem gátolja*”. Ez az intézkedés is a legbölcsebb belátásra vall. A nagybirtok jelentőségét nem kell részletesen fejtegetni; minden ahhoz értő ember tudja azt, hogy ha a nagybirtokokat egytől egyig felosztanánk és csupa kis- és középbirtokokra szétszednénk, akkor ezzel együtt mezőgazdaságunkat is lassu haladoklás útjára vezetnénk. A földművelés terén csak addig és úgy lehet fejlődés, előrelendülés, amíg és ahogyan azt a nagybirtokok irányítják, vezetik és meg is cselekszik. Tehát el kell venni a nagybirtokokból, sőt, ahol az feltétlenül szükséges, ott fel is kell azt vagy azokat egészen parcellázni, de viszont mind meg kell őrizni, amit csak meglehet, vagy legalább is annyit belőltük, amennyi még jellegük további fentartását lehetővé teszi.

Van aztán még két nevezetes eshetősége a kisajátításnak. Az egyik (28. §.) — megválthatónak itéli azon mezőgazdasági ingatlant, amelyet a háboru alatt szereztek; a másik — 30. §. második bekezdés — azt a nagybirtokot, mely 1914. évi július hó 28. napját megelőző 50 éven át csak egy ízben is gazdát cserélt. Hosszadalmas volna itt azokat a kivételeket felsorolni, melyek ezt a két intézkedést meggátolják, ilyenek pl. az örökölés, a község belső területén fekvés, a szerző fél földműves, gazdatiszt, okleveles vagy hivatásos gazda, hadirokkant volta stb. Mindenesetre megállapítható azonban, hogy ebben a két rendelkezésben némi keresztyén politika fedezhető fel. A statisztika egyaránt igazolja, hogy egyfelől 1867. óta sok nagybirtok vándorolt zsidó kézbe, másfelől a háboru alatt is a földvásárlók egy jelentékeny csapata ugyancsak a zsidók voltak. De az is tagadhatatlan, hogy mindkét kategóriában nagy számmal szerepelnek keresztyén földszerezők is. Ugy hogy itt a keresztyén magyarság számára okvetlenül nagyobb védelmet kellett volna biztosítani, mivel ez majdnem egyenlő a semmivel.

Érdekes a 35. §. második bekezdése, mely szerint „a megváltás kimondásának csupán a jelen törvény életbelépésétől számított öt éven belül van helye”. Viszont a 44. és 45. §-ok a megváltás áráról intézkednek: kisajátítási árban teljes értéket kell adni kárpótlásul és pedig rendszerint készpénzben.

Körülbelül ezek ezen fejezet legfontosabb részei.

Dr. Bessenyei Lajos.

A kishaszonbérletek kivételes meghosszabbítása tárgyában a földművelésügyi miniszter 115660—1920. F. M. szám alatt a következő rendeletet adta ki: Felmerült kételemek elosztása végett a némely kishaszonbérlet kivételes meghosszabbításáról és az alhaszonbérletekről szóló 8450—1920. M. E. szám (a Budapesti Közlöny 1920. évi 227. számában kihirdetett) rendelet 5. §-ban kapott felhatalmazás alapján az igazságügyminiszterrel egyetértve megállapítom, hogy a 8450—1920. M. E. számú rendelet 5. §-a 1. bekezdésének alkalmazásában mezőgazdaságilag mivelte ingatlanoknak kell tekinteni a kertészeti és szőlészeti művelés alatt álló ingatlanokat is, ugyanazon rendelet 1. §-ának 3. bekezdésében említett földműves alatt pedig a kertészeti, valamint a szőlészeti foglalkozást űző földművelőket is érteni kell.

Nagyobbodik a magyar termőföld. Az a gyalázatos békeszerződés, amit az elrabolt győztesek ránk erőszakoltak, egyidőre megfosztott bennünket ezeréves hazánk vérrel és verejtékkel megszentelt földjének kétharmad részéből. Különösen fontos ily körülmények között, ha a termelést, mely első sorban hivatott és alkalmas az ország talpraállítása ra, fokozhatjuk és nagyobb területre kiterjeszhetjük. Örvendetes tehát, hogy mozgalom indult meg az iránt, hogy a nagy magyar Alföldön, Szeged és Halas között elterülő vadvízes földek mezőgazdasági művelésre alkalmassá tételessenek. Már az ősszel megkezdtek az előkészítő munkálatokat és azok nagy erővel haladnak előre. Körülbelül 250 ezer holdnyi szántóföld fog így művelés alá kerülni. Kilátás van rá, hogy rövidesen még újabb és nagyobb területek lecsapolására is sor kerül.

A vámfelépés új megszabása. A pénzügyminiszteriumban tartott legutóbbi értekezleten közölték, hogy legközelebb életbe fog lépni a vámfelépés (az eredeti vámoknak ma a huszszorosára) új rendezése. Eszerint a vámfelépés nem lesz egységes, hanem négy csoport szerint különböző, még pedig az 1. csoportban az eredeti vámok tizszere, a 2. csoportban huszszorosára, a 3. csoportban harmincszöröse, a 4. csoportban hetvenszere. Az első csoportba fontos nyersanyagok, félgártmányok és gyártási kellékek fognak tartozni, a második csoportba közfogyasztási cikkek stb., a harmadik csoportba a nélkülözhető áruk, a negyedik csoportba pedig a luxusárúk. Az életbeléptetés közel jövőben várható. A rendelet mindenesetre néhány nappal előbb meg fog jelenni a hivatalos lapban. Az áruk csoportosítására nézve értesülésünk szerint figyelembe vették a Vámközpontnak annak idején tett javaslatait.

Az osztrák eredetű áruk elvámolása. Az Ausztriából érkező áruk után értesülésünk szerint január 15-től kezdve ismét nem a szerződéses, hanem az autonóm vámtételeket fogják beszedni.

és vegyes lebehelyezést pénzt legdrágábban vessz
Román Simon bankiroda
Debrecen, Kossuth-utca 11.
Telefon 903. szám.

Valutaárfolyamok

Budapest, január 13. (Nemz. St. tel. jel.)
A budapesti tőzsde ma zárva volt. Magánforgalom igen kis méretű volt. Dollár 571, márká 832, szokol 668, lei 750, osztrák korona 78, osztrák kifizetés 79 és fél.

A zürichi devizapiacra a magyar koronát 1.07 és féllel jegyezték.

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vessz
Dollárt Simon György
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Köztudomásu!

hogy aranyér, briliánsért
és hamis fogért a legmagas-
sabb napi árat fizetem

Benedikt Jenő

óras és ékszerész
Verbőczy-u. 2. sz. Iparkamara.

Házeladás

A Debreczeni Jótékony Nőegylet
a Baross-utca 28. sz. Vértessy féle
házastelkét 1921. évi január 18-án,
délután 3 órakor a nőegylet Péter-
fia-u. 78. sz. a árvaházának nagy-
termében megtartandó árverésen
örök áron eladja.

Kikiáltási ár 200000 korona.

Részletes árverési feltételek dr.
Ádor Dániel nőegyleti ügyésznel.
Egyháztér 5. szám alatt vagy a
kollégiumi számvevői hivatalban
megtekinthetők.

Debreczen, 1921. jan. 10.

Az elnökség.

Sestakerti szőlő

Andrássy-uton 900 négyszögű kifűnő fer-
mészőlő gyümölcsösrel, körül lugassal
jövőzi szivattyus kut és nádas pajtával
eladó, Dezső László irodája Maróthy-u 19

Az 1921. évi cukorjegyek kiosztása.

Az 1921. évi cukorjegyek az ol-
csóbb hatósági cukor kiosztására
szolgálnak. A cukorjegyek kiosztása
f. évi január hó 17-én veszi kezde-
tét, a lakás szerint illetékes liszt-
irodáknak. Minden jogosult személy
egy drb. cukorjegyet kap. A mező-
gazdasági munkások és alkalmazot-
tak, illetve napszámosok a második
sorozatu, a lakossá többi tagjai
első sorozatu cukorjegyet kapnak.
Mindenki tartozik jegyét a kiváltás
után valamelyik kereskedőnél azon-
nal előjegyeztetni. 1921. évi cukor-
jegyet nem kapnak a közalkalma-
zottak és vasutasok, a nemzeti had-
sereg összes tagjai, kivéven a ha-
vidijasokat, továbbá a kórházi be-
tegeket és a méntelepeket. Hogy
ezen cukorjegyekre a kereskedők-
nél mikor lesz cukor vásárolható,
később fogjuk a helyi lapok utján
közölni. A régi cukorjegyek érvény-
telenek.

Közélemezési ügyosztály

Eladó széna

40-50 mázsa sarjuszéna közel a vá-
roshoz köves uton azonnali átadásra
eladó Dezső László irodája Maróthy
György-utca 19.

Lapkihordó asszonyok

felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piacz-utca 59. szám alatt

Tuskófa

valamint Bükkia boksa, szén vagonféle-
lekben kapható

Polyánszky Oroszt

tüzifa és szénkereskedőnél
Szoboszlai-ut J.B. Telefon 181.

APRÓHIRDETÉSEK

130 koronát

fizetek az aranyért Krámer
Arany Bika bérház 3.

Házinyulakat

és fajgalombokat megvé-
telre keresek. Vár-utca 8.
baloldali utcai lakás.

Rövid és Altmann

szűsők, Piac 42. Pannónia épü-
let. Bármilyen szakmába vágó
munkákat pontosan és jutó-
nyosan készítenek.

Riskancsok

felvételnek fix fize-
téssel és jutalékkal

lapunk kiadóhivatalában

Középiskolai tanár
magántanulók előkészíté-
sét és korreptálást vállal
Cím a kiadóban.

Fuvarosok

kerestetnek

a Savóskutról Debre-
czenbetuskószállításra
A szállítás harmad-
ban történik, minden
leszállított 2 ól után a
harmadik a fuvarosé.
Jelenkezni lehet hétfő
délig Debreczen Hal-
van-u. 27. Piszky Á.

MAKULATURA

50 kilogramos tételekben
eladó a kiadóhivatalban

Koros Sándor

Írtai-szabó Üzletében Piac-u. 69.
Bajai készlettel elegáns, férfi
öltönyök kaphatók.

Eladó

a Sámsoni kőut mentén a
Bójer-féle nagy rollós ház
mellett egy 300 négyszög-
öles ház hely és kiadó a
város alatt Mester-utca
végén konyhakertészetre
nagyon alkalmas 2 hold
jó fekete föld. Gazdák
Bankja, Kossuth-utca 17.

Háztartás

minden ágában jártas kö-
zépkorú urileány jól főz,
varr, házikísasszonyi, —
gazdasszonyi állást keres
Ajánlatok menekült jelí-
gére a kiadóba.

Eladó

52 kat. hold fekete föld
tanyával, gazdasági épü-
letekkel felszerelve a —
nádudvari határban levő
vi ágos-zug részen a szo-
boszlai kövesút mentén,
továbbá jövőzi kúthoz
40-50 m. cső. Értekezni
lehet Kiss Márton Deb-
reczen Jókai-u. 40.

Bélyeggyár

és vésőintézet

PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Eladó

a nádudvari határban a
nemetszigetben 36 kat.
hold föld; Hajduszent-
györgy mellett a Rákóczy
szőlőskertben vasúthoz
közel egy 2000 négyszög-
öles szőlő, pincével prés
házzal s egy szobás la-
kással. Értekezni Hajó
utca 2. szám alatt Moi-
nár Istvánnal.

Elsőrendű

női és férfi munkaerők
állandó munkára felvétel-
nek Riskó és Társa női
divattermében

Forgács István

műorás
Bádagos-u.

Bankszakmában

jártas gépen is jól író
könyvelőt vagy könyvelő-
nőt keresünk. — Gazdák
Bankja, Kossuth-u. 17.

Eladó

Hajdumegyében negyven
holdas tanyabirtok. Cím
a kiadóban.

Elcserélném

Homokkerti gróf Tisza Ist-
ván utca 5. szőlős háza-
mat városi családi házzal
Értekezni lehet pályaud-
var postafőpénztár E.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCA 2. SZÁM.

Alapított:
1868. évben.

Temetések a legolcsóbban eszközöl a leg-
egyszerűbbtől a legdíszesebb kiítelig.
TELEP: Homokkerti, Híd-utca 8. szám.

Mindennemű ajándékok

Parfümök kimérve és adjuszálva. Manikour, Parfüm és Fésűkazetták, mindenféle
piperecikkek, szappanok stb. Korzó „EVA” arczenőcs és szappan.
Telefon 14-80 legolcsóbban szerezhetők be a Telefon 14-80

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Tóczós-kertben Nemes-utca 8. sz. kis ház

ELADÓ

950 négyszögöl területű földdel,
konyhakertészetre igen alkalmas

Értekezni

a kiadóhivatalban Piacz-utca 59.

FEHERTOI BÉLA

temetkezési intézete Debreczen, Dégenfeld-tér 4. sz.

Minden rendű és rangú temetések összegéből 4 százalékot pénztári enged-
ményt ad. Temetéseket legolcsóbban kegyeletteljes pontossággal végez

Ha olcsó és izléses

Rózsa Virágcsarnokban

Kossuth-utca 2. sz (Városháza épület) Művirágkoszorúk viszonzatására a leg-
olcsóbb gyári árban. virágcsokrot, kosarat, koszorut akár
vásároljon kizárólag

Eladó amerikai kocsi

kifogástalan állapotban, igen masz-
szív, könnyű járatu, Radó Józsefnél
Hajdunánáson, Jókai-u, 3097. sz.

Felhívás a város termelőihez

Debreczen város által közélra be-
szolgáltatandó 270 waggon kenyér-
mag kontingensbe a kivett adó-
gabona mennyisége beszámít. Minden
becsületes és hazafias termelő kö-
telessége, hogy a kontingensből reá
eső részt sürgősen beszállítsa. A
magyar nemzeti hadsereg és az
ország ellátatlan lakossága minden-
nap kenyerének biztosításáról van
most szó, amely nélkül a közrendet
fenntartani lehetetlen. A kérdéses
kontingensből az egyesekre eső rész
nagyságáról minden termelőnek tu-
domása van, mivel az a már kive-
tett árpamennyiségekkel csaknem
egyenlő és az idevonatkozó értesi-
tést annak idején mindenki meg-
kapta.

Felhívjuk tehát a termelőket,
hogy kenyérmag feleslegeit, illetve
a kontingensből reájuk eső mennyi-
ségeknek beszállítását tartás hazafi-
as kötelességüknek. Egyben figyel-
meztetjük a termelőket, hogy az
alulirt bizottság előtt az idezésre
pontosan jelenjenek meg és a reájuk
kivett mennyiségeket sürgősen száll-
ítsák be, mert ellenesetben a költ-
séges, sok zaklatással és kellemet-
lenségekkel járó szigorú katonai
rekvirálásnak teszik ki magukat,
amikor is az elrejtett készletek téri-
tés nélkül koboztatnak el.

A közélemezési miniszté-
rium rendelet folytán alakít-
ott II. számú terményel-
számoló bizottság nevében:

Benkő János, őrnagy
elnök.

Gerébytelepen

Iren és Kondor-utczán 1-1 szobás csi-
nos lakás 300-300 négyszögöl terület
s a Kondor-utca mellett még 2400 négy-
szögöl pusztaföld eladó Dezső László iro-
dája Maróthy-utca 19.

485/1921

Árverési hirdetmény.

A törvényhatósági bizottság 508—
1920 bkgy sz. határozata értelmé-
ben 1921 évi január hó 25-én ked-
den délelőtt 9 órakor a városi háza
tanácstermében az alábbi házastel-
kek eladására, feltüntetett kikiál-
tási árak mellett árverés fog tar-
tatni:

1. Fűvész kert-u. 5-7 280,000 K.
2. Hadházi-u. 16 32,000 K.
3. József K. h. g.-u. 46 160,100 K.
4. Veselényi tér 9/10 227,000 K.

Árverési feltételek megtekinthe-
tők a városi számvevőség 11. sz.
helyiségében.

Debreczen, 1921 január 13-án.

VÁROSI TANÁCS.

Pigniczky István

CRONOMETER ÉS MŰORÁS

A szegedi hirne-
ves Brauswetter
óras tanítványa.
Csakis finom órák
raktára

Csapó és Vár-utca
sark.

Aranyat, ezüstöt napi
áron vesz.

